

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТРЕНІНГ

Шифр та назва спеціальності
для всіх спеціальностей

Інститут
Соціально-гуманітарних технологій

Освітня програма
для всіх спеціальностей

Кафедра
Педагогіки та психології управління соціальними
системами імені акад. І.А. Зязюна (301)

Рівень освіти
Бакалавр

Тип дисципліни
Вибіркова дисципліна.

Семестр
6

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

Шаполова Вікторія Валеріївна
Viktoriia.Shapolova@khpі.edu.ua

Кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології управління соціальними системами імені акад. І.А. Зязюна НТУ «ХПІ»

Досвід викладацької діяльності – 12 років. Автор понад 50 наукових та навчально-методичних праць. Автор тренінгів з проблем лідерства з розвитку особистості в різних аспектах та командоутворення. Провідний лектор з дисциплін: «Методи гри в психологічній практиці», «Психологія адиктивної поведінки», «Соціально-психологічний тренінг», «Соціальна психологія», «Психологія тимблдингу», «Лідерство в управлінні соціальними системами» та ін.

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Дисципліна спрямована на оволодіння теоретичних основ та відпрацювання практичних навичок побудови успішного соціально-психологічного тренінгу, оволодіння навичками проведення різних тренінгових методів, розуміння динамічних процесів у тренінгових групах. Робиться акцент на аналізі вербальної та невербальної комунікації, розвитку практичних комунікативних вмінь та навичок, які будуть ефективними в різних ситуаціях ділового спілкування на різних його етапах та в різних соціальних групах. Розкриваються способи управління емоційними станами.

Мета та цілі дисципліни

придбання знань в області соціально-психологічних механізмів соціально-психологічного тренінгу і застосування різних тренінгових методів та вмінь конструктивної ділової взаємодії

Формат занять

[Практичні заняття, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – іспит.]

Компетентності

Загальні компетентності:

Згідно освітньої програми.

Компетентності спеціалізації: [

Згідно освітньої програми.

Результати навчання

Згідно освітньої програми.

Обсяг дисципліни

[Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредитів ECTS): лекційні заняття – 16 год., практичні заняття – 32 год., самостійна робота – 72 год.]

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: « Психологія особистості», «Соціальна психологія», «Загальна психологія».

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

[Практичні заняття проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій. Використовується проектний підхід до навчання, ігрові методи, робота в малих групах; семінари-дискусії; кейс-метод; ділові ігри, проведення тренінгу.]

Програма навчальної дисципліни

Теми практичних занять

Тема 1. Історія становлення тренінгового руху в психології.

Історія становлення активних групових методів навчання в прикладній соціальній психології. Поява СПТ (М.Форверг). Деякі класичні різновиди групової психологічної роботи: Т-групи (К.Левін), групи зустрічей (К.Роджерс), гештальт-групи, психодрама Я.Морено, трансактний аналіз у групі, тренінг умінь.

Тема 2. Загальна характеристика соціально-психологічного тренінгу як вигляду активного соціально-психологічного навчання.

Цілі і задачі СПТ. Основні принципи СПТ. Типи СПТ (тренінг умінь, тренінг особистісного зростання). Поняття «комунікативна компетентність» та методи її підвищення; зворотній зв'язок як головний механізм впливу на особистість в ході тренінгу.

Принципи побудови тренінгового простору.

Тема 3. Класифікація тренінгових методів.

Загальна орієнтація по застосуванню різних методів, що використовуються в СПТ. Класифікація методів, що використовуються при проведенні СПТ. Групова дискусія як базова процедура в СПТ. Елементи само менеджменту в СПТ. Діагностичні процедури СПТ. Поняття «програма СПТ».

Типи програм тренінгу.

Тема 4. Типи тренінгових ігор.

Феномен гри в СПТ. Типи тренінгових ігор.

Психогімнастика, її роль і функції в процесі СПТ.

Релаксаційні методи.

Тема 5. Принципи комплектації груп тренінгу.

Принципи комплектації груп тренінгу та його матеріально-технічне забезпечення.

Поняття «програма тренінгу» та методи її побудови.

Тема 6. Підготовка ведучого тренінгу.

Вимоги до особистості ведучого. Система підготовки ведучого.

Основні помилки ведення тренінгу. Роль тренера в групах різних напрямів.

Тема 7. Стадії розвитку тренінгової групи.

Стадії розвитку тренінгової групи. Поняття фаз тренінгу: лабілізація і навчання. Співвідношення стадій розвитку групи з фазами тренінга. Використання соціодинамічних закономірностей в формуванні групового процесу в СПТ. Стратегії поведінки тренера в групі СПТ. Робота з сильними почуттями в СПТ.

Результати досліджень психологічних феноменів СПТ: динаміка самооцінки і соціометричного статусу людини в процесі СПТ..

Тема 8. Структурування тренінгового заняття та тренінгу в цілому.

Загальний алгоритм тренінгового дня. Вправи на "розігрівання" на початку тренінгового дня. Вправи-розминки. Основна гра.

Діагностичні процедури СПТ. Рольове розігрування на різних стадіях СПТ. Кінець тренінгового дня і його оформлення. Кінець СПТ і його оформлення.

Тема 9. Програми: "Партнерське спілкування."

Програми: "Партнерське спілкування"; "Ефективна взаємодія в групі".

Тема 10. Фактори, що сприяють та не сприяють встановленню партнерському діловому спілкуванню.

Фактори, що сприяють та не сприяють встановленню контакту, обміну інформацією, прийняттю рішень.

Тема 11. Невербальне спілкування в ході ділової взаємодії.

Невербальне спілкування в ході ділової взаємодії. Позитивне самоподання.

Тема 12. Стратегії поведінки у переговорах.

Стратегії поведінки у переговорах. Конструктивна поведінка в конфлікті інтересів сторін.

Тема 13. Авторські тренінгові програми: практичний аспект.

Проведення студентами пілотажного варіанту авторської тренінгової програми.

Тема 14. Авторські тренінгові програми: практичний аспект.

Проведення студентами пілотажного варіанту авторської тренінгової програми.

Тема 15. Авторські тренінгові програми: практичний аспект.

Проведення студентами пілотажного варіанту авторської тренінгової програми.

Тема 16. Авторські тренінгові програми: практичний аспект.

Проведення студентами пілотажного варіанту авторської тренінгової програми.

Самостійна робота

Курс передбачає виконання індивідуального реферативного завдання та аналізу сучасного ринку тренінгових послуг (для всіх студентів).

Теми індивідуального завдання.

1. Концепція СПТ у вітчизняній психології: поняття перцептивно-орієнтованого тренінгу.
2. Застосування відео-зйомки в ході тренінгу.
3. Самоспостереження, рефлексія, застосування щоденника в процесі СПТ.
4. Психомалюнок. Сенситивний тренінг.
5. Сучасні тенденції проведення рекламних заходів щодо тренінгів
6. Поняття тренерської манери
7. Ефективність дії СПТ. Само менеджмент. Моделі педагогічного спілкування.
8. Індивідуальне консультування по підсумках тренінгу.
9. Самостійне вивчення за підручником або іншими джерелами тем і розділів, визначених викладачем. Конспектування самостійно прочитаного.
10. Аналіз особливостей проведення сучасних тренінгів: тематика, аудиторія, особливості проведення тощо.

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Г. Попова, Н. Мілорадова Метафоричні асоціативні карти у роботі практичного психолога: методика та практика. – Х., ФПЛ Бровин А.В., 2018. – 286.
2. Мороз Л. І. Професійно-психологічний тренінг у становленні особистості фахівця (на прикладі працівників ОВС) : монографія / Л. І. Мороз. Івано-Франківськ. - 2011. Том. 1, № 2
3. Лефтеров В. О. Психологічні тренінгові технології в органах внутрішніх справ : Монографія : У 2-х т. – Т. I : Методологія психотренінгу та його використання у професійно-психологічному розвитку персоналу, задіяного в екстремальних видах діяльності / В. О. Лефтеров. – Донецьк : ДЮОІ, 2012. – 240 с.
4. Федорчук В. М. Тренінг особистісного зростання: навч. посіб. / В. М. Федорчук – К. : «Центр учбової літератури», 2017. – 250 с.
5. Афанасьєва Н.Є., Перелигіна Л.А. Теоретико-методологічні основи соціально-психологічного тренінгу: навчальний посібник. – Харків: НУЦЗУ, 2016. – 251 с.
6. Теоретико-методологічні основи соціально-психологічного тренінгу [Текст] : навч. посіб. / Афанасьєва Н. Є., Перелигіна Л. А.; Нац. ун-т цивіл. захисту України. – Харків : ХНАДУ, 2017. – 315 с.
7. Карпенко Є. Основи психотренінгу: навч. посібник. – Дрогобич: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2016. – 80 с.
8. Соціально-психологічний тренінг і маніпуляція [Текст]: навч.-метод.посіб./ В.В.Балахтар. – Вишниця :Видавництво «Черемощ», 2017. – 432 с.
9. Прикладні питання технології підготовки та проведення когнітивно-орієнтованих тренінгів спілкування : методичні рекомендації / В.М. Духневич ; Нац. акад. пед. Наук України, Ін-т соц. та політ. психології. – К. : Міленіум, 2014 – 84 с. - <https://core.ac.uk/download/pdf/32309469.pdf>
10. Пантелюк М.І., Маруніч І.І., Гайдаєнко І.В. Ділове спілкування та культура мовлення – К.: ЦУЛ, 2020 – 224.
11. Яхно Т.П., Куревіна І.О. Конфліктологія та теорія переговорів. Навчальний посібник – К.: ЦУЛ, 2021 – 168.

Додаткова література

1. Stuart Brown, Christopher Vaughan Play: How it Shapes the Brain, Opens the Imagination, and Invigorates the Soul Paperback – April 6, 2010.
2. Whitebread, D., Neale, D., Jensen, H., Liu, C., Solis, S.L., Hopkins, E., Hirsh-Pasek, K. Zosh, J. M. (2017). The role of play in children’s development: a review of the evidence (research summary). The LEGO Foundation, DK
3. David A. Sousa How the Brain Learns. Kindle Edition.
4. Play Therapy Techniques by Charles E. Schaefer, Donna M. Cangelosi
5. Василяка, О. К. Ефективність групової психокорекції методом активного соціально-психологічного навчання = The effectiveness of group psychocorrection by the method of active social-psychological learning : кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти «магістр» / О. К. Василяка ; наук. керівник д.психол.н., професор В. І. Шебанова ; Міністерство освіти і науки України ; Херсонський держ. ун-т, Факультет психології, історії та соціології, Кафедра практичної психології. – Херсон : ХДУ, 2020. – 84 с.]

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді екзамену (15%) та поточного оцінювання (85%).

Екзамен: усна доповідь на 3 запитання.

Поточне оцінювання: 3 онлайн тести.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

[Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту.

Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>]

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Ніна ПІДБУЦЬКА

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Вікторія ШАПОЛОВА